

ประโยค ป.ธ. ๓
สัมพันธ์ไทย
สอบ วันที่ ๒๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๗

เถโรปี สการณั สอุปมึ กตฺวา ตเวท กมฺมฏฺฐานั อจิกฺขิ ฯ โส ปฺนปี
 อาคนฺตฺวา กมฺมฏฺฐานสฺส อสมฺปชฺชนภาวึ กเถสิ ฯ เถโร จินฺเตสิ การโก
 ภิกฺขุ อตฺตนิ วิชฺขมาเน กามฉนฺทาทโย วิชฺขมานาติ อวิชฺขมาเน อวิชฺขมานาติ
 จ ชานาติ อยฺยจาปี ภิกฺขุ การโก โน อการโก ปฏิปฺนโน โน อปฺปฏิปฺนโน
 อหึ ปเนตฺสฺส อชฺฌาสยึ น ชานามิ พุทฺธเวเนยฺโย เอโส ภวิสฺสตีติ ตํ อาทาย
 สายณฺหสมเย สตฺถารึ อฺปสงฺกมิตฺวา อยึ ภาณฺเต มม สทฺธิวิหาริโก อิมสฺส
 มยา อิมิณา การณฺเน อิทํ นาม กมฺมฏฺฐานั ทินฺนุนฺติ สพุฬํ ตํ ปวตฺตี
 อารโจะสิ ฯ

อถ นึ สตฺถา อาสยานุสยธาวณั นามเตํ ปารมิโย ปฺเรตฺวา
 ทสฺสทสฺสโลกธาตุํ อุนฺนาเทตฺวา สพุฬณฺตุํ ปตฺตานั พุทฺธานฺเขว โหตีติ
 วตฺวา กตรฺกฺลา นุ โข เอส ปฺพุพฺพิโตติ อวชฺชนฺโต สุวณฺณการฺกฺลาติ ฌตฺวา
 อตีเต อตฺตภาเว โอลเณนฺโต ตสฺส สุวณฺณการฺกฺเลเขว ปฏิปาฏิยา นิพฺพตฺตานิ
 ปญฺจ อตฺตภาวสฺตานิ ทิสฺวา อิมิณา ทฺหเรณ ทิฆรตฺตํ สุวณฺณการฺกมฺมึ กโรนฺเตน
 กณฺณการปฺปฺพมฺปฺพมาทีนึ กริสฺสามิติ รตฺตสุวณฺณเมว สมฺปริวตฺติตํ อิมสฺส
 อสุภปฏิภูตกมฺมฏฺฐานั น วญฺญติ มนาปเมวสฺส กมฺมฏฺฐานสฺปปายนฺติ จินฺเตสิ ฯ

ใช้เวลา ๔ ชั่วโมง กับ ๑๕ นาที.

เฉลย ประโยค ป.ธ. ๓

สัมพันธไทย

๑. เถโร สยกตฺตา ใน อาจิกฺขิ ๆ อาขุยาตบท กตฺตฺวาจก ปี ศัพท์
 อเปกฺขตฺถ เข้ากับ เถโร สการณฺ กัถิ สอฺปมฺ กัถิ วิกตฺกมฺม ใน กตฺวา ๆ
 กิริยาวิเสสน ใน อาจิกฺขิ ตํ วิเสสน ของ กมฺมฏฺจานํ เอว ศัพท์ อวธารณ
 เข้ากับ ตํ กมฺมฏฺจานํ อวฺตฺตกมฺม ใน อาจิกฺขิ ฯ

โส วิเสสน ของ ภิกฺขุ ๆ สยกตฺตา ใน กเถสิ ๆ อาขุยาตบท
 กตฺตฺวาจก ปฺน กิริยาวิเสสน ใน กเถสิ ปี ศัพท์ อเปกฺขตฺถ เข้ากับ ปฺน
 อาคนฺตฺวา ปุพฺพกาลกิริยา ใน กเถสิ กมฺมฏฺจานนฺตฺส ภาวาทิสมฺพนฺธ
 ใน อสมฺปชฺชน- อสมฺปชฺชนภาวํ อวฺตฺตกมฺม ใน กเถสิ ฯ

เถโร สยกตฺตา ใน จินฺเตสิ และ อาโรเจสิ ๆ อาขุยาตบท กตฺตฺวาจก
 “การโก วิเสสน ของ ภิกฺขุ ๆ สยกตฺตา ใน ชานาติ สองบท ๆ อาขุยาตบท
 กตฺตฺวาจก อตฺตนิ อาธาร ใน วิชฺชมานเอ ๆ กัถิ กามฉนฺทาทโย กัถิ วิเสสน
 ของ นีวรณฺมเม (หรือ กิเลส) ๆ อวฺตฺตกมฺม ใน ชานาติ วิชฺชมานา สรฺูป
 ใน อิติ ๆ ศัพท์ อาการ ใน ชานาติ อวิชฺชมานเอ วิเสสน ของ นีวรณฺมเม
 (หรือ กิเลส) ๆ อวฺตฺตกมฺม ใน ชานาติ อวิชฺชมานา สรฺูป ใน อิติ ๆ ศัพท์
 อาการ ใน ชานาติ จ สองศัพท์ วากฺยสมฺมจฺยตฺถ^๑ เข้ากับ อตฺตนิ วิชฺชมานเอ
 กามฉนฺทาทโย วิชฺชมานาติ ชานาติ และ อวิชฺชมานเอ อวิชฺชมานาติ ชานาติ,

จ ศัพท์ สมฺปิณฺฑนฺตฺถ ภิกฺขุ สึบท^๒ สยกตฺตา ใน โหติ สึบท ๆ
 อาขุยาตบท กตฺตฺวาจก อัย วิเสสน ของ ภิกฺขุ อปี ศัพท์ อเปกฺขตฺถ เข้ากับ
 จ การโก วิกตฺกตฺตา ใน โหติ, อัย วิเสสน ของ ภิกฺขุ โน ศัพท์
ปฏฺิเสชนตฺถ^๓ อการโก วิกตฺกตฺตา ใน โหติ, อัย วิเสสน ของ ภิกฺขุ

^๑ สัมพันธว่า จ สองศัพท์ ปทสมฺมจฺยตฺถ เข้ากับ อตฺตนิ วิชฺชมานเอ กามฉนฺทาทโย
 วิชฺชมานาติ และ อวิชฺชมานเอ อวิชฺชมานาติ ก็ได้

^๒ อาจารย์บางท่าน ขึ้นประธานเพียงตัวเดียว

^๓ โน ศัพท์ ในที่นี้ ทั้ง ๒ ศัพท์ สัมพันธเป็น ปฏฺิเสชน ใน โหติ ก็ได้

ปฏิบัติปณฺโณ วิกติกตฺตา ใน โหติ, อัย วิเสสน ของ ภิกฺขุ โน ศัพท์
ปฏิบัติเชรณตฺถ อปฺปฏิปณฺโณ วิกติกตฺตา ใน โหติ,

ปณศัพท์ วิเสสโชตก อหํ สยกตฺตา ใน ชานามิ นศัพท์ ปฏิเสช
ใน ชานามิ ๆ อาขุยาตบท กตฺตฺวาจก เอตฺสฺส วิเสสน ของ ภิกฺขุโน ๆ
สามีสมฺพนฺธ ใน อชฺฌาสยฺ ๆ อวฺตฺตกมฺม ใน ชานามิ,

ภิกฺขุ สยกตฺตา ใน ภวิสฺสติ ๆ อาขุยาตบท กตฺตฺวาจก พุทฺธเวเนยฺโย
วิกติกตฺตา ใน ภวิสฺสติ เอโส วิเสสน ของ ภิกฺขุ อิติ ศัพท์ อาการ
ใน จินฺเตสิ

ตํ วิเสสน ของ ภิกฺขุ ๆ อวฺตฺตกมฺม ใน อาทาย ๆ ปุพฺพกาลกิริยา ใน
อุปฺสงฺกมิตฺวา สายณฺหสมฺเย กาลสฺตฺตฺมิ ใน อุปฺสงฺกมิตฺวา สตฺถาริ อวฺตฺตกมฺม
ใน อุปฺสงฺกมิตฺวา ๆ ปุพฺพกาลกิริยา ใน อาโรเจสิ

“ภนฺเต อาลปณ อัย วิเสสน ของ ภิกฺขุ ๆ สยกตฺตา ใน โหติ ๆ
อาขุยาตบท กตฺตฺวาจก มม สามีสมฺพนฺธ ใน สทฺธิวิหารีโก ๆ วิกติกตฺตา
ใน โหติ,

กมฺมฏฺฐานํ วฺตฺตกมฺม ใน ทินฺนํ มยา อนภีหิตกตฺตา ใน ทินฺนํ ๆ
กิตฺตบท กมฺมวาทก อิมฺสฺส วิเสสน ของ ภิกฺขุโน ๆ สมฺปทาน ใน ทินฺนํ
อิมินา วิเสสน ของ การณฺน ๆ เหตุ ใน ทินฺนํ อิทํ วิเสสน ของ กมฺมฏฺฐานํ
นาม ศัพท์ สยฺฉนฺโชตก เข้ากับ อิทํ อิติ ศัพท์ สรฺูป ใน สพฺพํ ตํ ปวฺตฺตี
สพฺพํ กิ์ดี ตํ กิ์ดี วิเสสน ของ ปวฺตฺตี ๆ อวฺตฺตกมฺม ใน อาโรเจสิ ๆ

อด กาลสฺตฺตฺมิ ใน จินฺเตสิ สตฺถา สยกตฺตา ใน จินฺเตสิ ๆ
อาขุยาตบท กตฺตฺวาจก นํ วิเสสน ของ เถริ์ ๆ อกฺกิตฺกมฺม ใน วตฺวา
“อาสยฺยานุสยฉนฺณํ สยกตฺตา ใน โหติ ๆ อาขุยาตบท กตฺตฺวาจก นาม ศัพท์
สยฺฉนฺโชตก เข้ากับ อาสยฺยานุสยฉนฺณํ เอตํ วิเสสน ของ อาสยฺยานุสยฉนฺณํ
ปารมิโย การิตกมฺม ใน ปุเรตฺวา ๆ ปุพฺพกาลกิริยา ใน อุนฺนนาเทตฺวา
ทสฺสทฺสฺสโลกธาตฺถุ์ การิตกมฺม ใน อุนฺนนาเทตฺวา ๆ ปุพฺพกาลกิริยา ใน ปตฺตานํ
สพฺพณฺณตฺถุ์ อวฺตฺตกมฺม ใน ปตฺตานํ ๆ วิเสสน ของ พุทฺธานํ ๆ สมฺปทาน ใน
โหติ เอว ศัพท์ อวฺชารณ เข้ากับ พุทฺธานํ อิติ ศัพท์ อาการ ใน วตฺวา ๆ
ปุพฺพกาลกิริยา ใน อวฺชชนฺโต

“ภิกษุ สยกตฺตา ใน ปพฺพชิตฺโต ๆ กิตฺตบถ กตฺตฺวาจก กตฺตรกฺลา
 อปาทาน ใน ปพฺพชิตฺโต นฺ ศัพท์ ปุจฺจนตฺถ โข ศัพท์ วจนาลงฺการ เอโส
 วิเสสฺน ของ ภิกษุ อิติ ศัพท์ อาการ ใน อวาชฺชนฺโต ๆ อพฺภนฺตรกิริยา ของ
 สตฺถา

“เอโส วิเสสฺน ของ ภิกษุ ๆ สยกตฺตา ใน ปพฺพชิตฺโต ๆ กิตฺตบถ
 กตฺตฺวาจก สุวณฺณการกฺลา อปาทาน ใน ปพฺพชิตฺโต อิติ ศัพท์ อาการ ใน
 ฌตฺวา ๆ ปุพฺพกาลกิริยา ใน โอโลเกนฺโต อตีเต^๔ วิเสสฺน ของ อตฺตภาเว ๆ
 อวฺตตกมฺม ใน โอโลเกนฺโต ๆ อพฺภนฺตรกิริยา ของ สตฺถา ตสฺส วิเสสฺน
 ของ ภิกษุโน ๆ สามีสมฺพนฺธ ใน อตฺตภาวสฺตานิ สุวณฺณการกฺเล วิสยาธาร
 ใน นิพฺพตฺตานิ เอว ศัพท์ อวธารณ เข้ากับ สุวณฺณการกฺเล ปฏิปาฏิยา
 ตติยาวิเสสฺน ใน นิพฺพตฺตานิ ๆ กิฉิ ปณฺจ กิฉิ วิเสสฺน ของ อตฺตภาวสฺตานิ ๆ
 อวฺตตกมฺม ใน ทิสฺวา ๆ ปุพฺพกาลกิริยา ใน จินฺเตสิ

“รตฺตสุวณฺณํ วฺตฺตกมฺม ใน สมฺปริวตฺตติตฺตํ ทฺทเรณ อนภินิหิตกตฺตา ใน
 สมฺปริวตฺตติตฺตํ ๆ กิตฺตบถ เหตุกมฺมวาจก (หรือ กิตฺตบถ กมฺมวาจก) อิมินา กิฉิ
 กโรนฺเตน กิฉิ วิเสสฺน ของ ทฺทเรณ ที่จฺมรตฺตํ อจฺจนตฺสโยก ใน กโรนฺเตน
 สุวณฺณการกมฺมํ อวฺตฺตกมฺม ใน กโรนฺเตน ‘อหํ สยกตฺตา ใน กริสฺสामी ๆ
 อาขยาตบถ กตฺตฺวาจก กณฺณการปฺปฺพปฺทุมปฺปฺฟาทีนิ วิเสสฺน ของ
 ปฺปฺพานิ ๆ อวฺตฺตกมฺม ใน กริสฺสामी อิติ ศัพท์ สฺรูป ใน จินฺตเนน ๆ กรณ
 ใน สมฺปริวตฺตติตฺตํ เอว ศัพท์ อวธารณ เข้ากับ รตฺตสุวณฺณํ,

อสุภปฏิกฺกุลกมฺมฏฺฐานํ สยกตฺตา ใน วฏฺฐติ น ศัพท์ ปฏิเสธ ใน
 วฏฺฐติ ๆ อาขยาตบถ กตฺตฺวาจก อิมสฺส วิเสสฺน ของ ทฺทรสฺส ๆ สมฺปทาน
 ใน วฏฺฐติ, มนาปี วิเสสฺน ของ กมฺมฏฺฐานํ ๆ สยกตฺตา ใน โหติ ๆ
 อาขยาตบถ กตฺตฺวาจก เอว ศัพท์ อวธารณ เข้ากับ มนาปี อสฺส วิเสสฺน
 ของ ทฺทรสฺส ๆ สมฺปทาน ใน กมฺมฏฺฐานสฺปฺปายิ^๕ ๆ วิกตฺติกตฺตา ใน โหติ
 อิติ ศัพท์ อาการ ใน จินฺเตสิ ๆ

พระปิฎกโกศล มโนกรโ วัดปากน้ำ

เฉลย

สนามหลวงแผนกบาลี

ตรวจแก้.

^๔ สัมพันธ์เป็น กาลสตัดฺมี ก็ได้

^๕ ทฺทรสฺส สมฺปทาน ใน โหติ ก็ได้